

Abstract.

Mashkantseva S.O. Methodical aspects of cost optimization in the multimodal transportation system.

The development of multimodal transport is one of the potential for increasing the volume of freight transportation. Multimodal transport is one of the main directions of modern European transport policy. The main problematic issue in the process of multimodal transportation is the calculation of the cost of transporting products. In modern conditions, many different algorithms for solving the transport problem have been developed.

The article deals with the methodological aspects of setting and solving the transport problem in the system of multimodal transportation for ensuring optimality of transport costs; the main criteria that influence the solution of the transport problem are considered; an algorithm for solving the transport problem by the method of potentials is proposed.

Key words: *multimodal transportation; transportation costs; transport task; optimization; mathematical models.*

УДК 338.439.63:[635.1/.8-026.451(477)]

СПОЖИВАННЯ НАСЕЛЕННЯМ УКРАЇНИ ПРОДУКТІВ ХАРЧУВАННЯ РОСЛИННОГО ПОХОДЖЕННЯ: СТАН ТА НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ

НЕСТЕРЧУК Ю.О., Д.Е.Н.,

УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Постановка проблеми у загальному вигляді. Стратегічним пріоритетом соціального та економічного розвитку будь-якої держави є підвищення рівня її продовольчої безпеки на основі нарощування виробництва продуктів харчування, поліпшення їх якості та збалансованості за поживними елементами, а також доступність кожної людини до продовольчих ресурсів для забезпечення здорового харчування. Для України проблема продовольчої безпеки набуває особливої актуальності. Адже, держава, що здатна забезпечити населенню економічну та продовольчу доступність до продуктів харчування, може проводити незалежну політику.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у розв'язання питань споживання продуктів харчування рослинного напрямку населенням України зробили такі вітчизняні вчені: В.І. Бойко, П.П. Борщевський, О.М. Варченко, В.І. Власов, О.І. Гойчук, А.С. Даниленко, В.В. Лагодієнко, П.А. Лайко, А.С. Лисецький, Л.О. Мармуль, Р.П. Мудрак, Б.Й. Пасхавер, І.М. Романюк,

О.В. Скидан, В.Г. Ткаченко, В.М. Трегобчук, П.Т. Саблук, І.І. Червен, О.М. Чечель, О.М. Шпичак, О.В. Шубравська, В.В. Юрчишин та інші дослідники.

Аналіз наукових праць за обраною темою свідчить про те, що питання споживання продуктів харчування населенням рослинного напрямку України ще недостатньо досліджені, а дослідження проблем не можна назвати вичерпаними.

Формулювання цілей статті. Мета дослідження – з'ясувати характер впливу споживання населенням України продуктів харчування рослинного походження, його стан та визначити напрями покращення, окреслити головні переваги та недоліки споживання продуктів харчування рослинного походження в контексті забезпечення внутрішніх продовольчих потреб.

Виклад основного матеріалу дослідження. Головною метою економіки АПК є формування конкуренто-спроможного аграрно-промислового виробництва, спрямованого на вирішення політичних, соціальних, економічних завдань та забезпечення продовольчої безпеки країни. Виходячи з цього визначається рівень виробництва продукції рослинництва, який задовольняв би потреби попиту та забезпечував зростання експортного потенціалу.

Рослинництво – найважливіша галузь сільського господарства, є важливим сектором економіки держави та джерелом прибутків суб'єктів підприємницької діяльності. Збільшення обсягів виробництва продукції рослинництва та покращення її якості є актуальним питанням, особливо за умов, коли світовою тенденцією є зростання вартості продукції сільського господарства та її нестача.

Галузі рослинництва мають важливе значення для виробництва продуктів харчування, вони дають сировину для харчової та легкої промисловості, корми для тваринництва. Розвиток рослинницьких галузей значно впливає на зміцнення економіки підприємства. Галузі рослинництва поділяються на: зернове господарство, садівництво і виноградарство, овочівництво, картоплярство, вирощування технічних культур та кормо виробництво.

В статті ми хочемо дослідити галузь овочівництва, стан та ефективність виробництва овочів, яка кількість овочевої продукції споживається населенням нашої країни та напрями покращення споживання овочів, їх якість.

Формування ефективного розвитку ринку овочів напряму залежить від економічної ситуації в країні. На зміст ринку овочів впливає низка чинників, серед яких доцільно виділити рівень доходів

населення, ціни на свіжі овочі та картоплю, обсяги їх виробництва, питома вага імпорту овочів тощо. Вказане потребує додаткового більш глибокого пророблення та визначення потенційно можливого рівня обсягів виробництва та споживання овочів [1].

Овочівництво – це галузь сільського господарства, що займається вирощуванням овочів. Овочами називають соковиті органи трав'янистих рослин (головки, коренеплоди, цибулини, плоди, бульби, пагони, суцвіття тощо) одно-, дво- та багаторічних культур, які використовують як продукти харчування і сировину для промислової переробки. Залежно від кліматичних умов зони вирощування розрізняють овочівництво відкритого ґрунту (в польових умовах) і закритого (в теплицях, парниках тощо). Нами в подальшому розглядається овочівництво відкритого ґрунту.

Овочеві культури займають особливе місце в продовольчому балансі, забезпечуючи організм людини корисними поживними речовинами, які сприяють нормальному фізіологічному розвитку організму, поліпшують обмін речовин, регулюють діяльність нервової системи і органів травлення, підвищують стійкість організму проти інфекційних захворювань. Овочі є також цінною сировиною для харчової і консервної промисловості.

В табл. 1 розглянемо стан виробництва овочів в Україні. За досліджуваній валовий збір овочів значно зріс – на 38,8 %.

Таблиця 1

Динаміка посівних площ, урожайності та валових зборів овочів в Україні*

Показники	Рік							2017 р. у % до 1990 р.
	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2017	
Зібрана площа, тис. га	447,2	489,3	518,6	465,0	462,0	447,1	446,3	99,8
Урожайність, ц/га	149,0	120,2	112,3	157	174	206,1	207,9	139,5
Валовий збір, ман. т.	6,7	5,9	5,8	7,3	8,1	9,2	9,3	138,8

**побудовано за даними www.ukrstat.gov.ua*

Рівень урожайності також зріс на 39,5 %. Зібрані площі майже не змінилися. Аналіз динаміки посівних площ, урожайності та валових зборів овочевих культур свідчить про поступове відновлення частки даної галузі у сільськогосподарському виробництві України.

Самозабезпеченість регіону розглядають як співвідношення обсягу продовольства, яке виробляється та споживається. При цьому необхідно розглядати як рівень задоволення фактичного рівня споживання в конкретний період, так і можливість задоволення споживання окремих продовольчих товарів на рівні фізіологічної та раціональної норми. При цьому, тенденції в зміні обсягів виробництва основних видів сільськогосподарської продукції, які визначають основу продовольчого забезпечення населення країни, особливо добре проглядаються в розрахунках на 1 особу населення [2].

З аналізу табл. 2 ми можемо зробити висновок, що за досліджуваний період зросло виробництво овочів та картоплі з розрахунку на одну особу, а саме виробництво овочів збільшилося на 13,4 %, а виробництво картоплі – на 27,9 %.

Таблиця 2

**Динаміка виробництва овочів та картоплі
з розрахунку на одну особу, кг***

Продукція	Рік						2017 р. у % до 2007 р.
	2007	2009	2011	2013	2015	2017	
Овочі	176,7	180,8	214,8	216,7	214,6	200,4	113,4
Картопля	407,0	426,2	529,7	488,6	485,4	520,5	127,9

*побудовано за даними www.ukrstat.gov.ua

Це говорить про те, що попит на овочі повністю задовольняє внутрішнє виробництво. Ринок овочів характеризується вираженою сезонністю. При цьому пропозиція продуктів вітчизняного виробництва формується переважно за рахунок господарств населення, частка яких на внутрішньому ринку зростає.

Узагальнюючим показником продовольчого самозабезпечення регіону є споживання продуктів харчування однією особою (домогосподарством) порівняно з нормативними вимогам [3]. Цей показник є точною характеристикою продовольчої ситуації, або рівня продовольчої безпеки. Крім того, показники споживання не знаходяться на одному рівні, а змінюється під впливом різних факторів (виробництво, продуктивність та урожайність, зовнішня торгівля, купівельна спроможність населення тощо). Тому важливим є аналіз та оцінка не лише рівня та міри, а й динаміки споживання, яка характеризує продовольчу безпеку та визначає рівень соціально-економічного розвитку регіону (табл. 3).

**Споживання продуктів харчування населенням
Черкаської області (на одну особу за рік, кг)***

Продукти харчування	Норми харчування		Обсяги споживання						2017 р. у % до 2000 р.
	раціональні	мінімальні	2000 р.	2009 р.	2011 р.	2013 р.	2015 р.	2017 р.	
Овочі	161	105	147,6	121,2	118,8	112,8	105,6	81,6	55,3
Картопля	124	96	164,7	96,0	94,8	85,2	79,2	72,0	43,7

*побудовано за даними www.ukrstat.gov.ua

Аналіз динаміки споживання основних продуктів харчування показує, що за окремими продуктами (картопля та овочі) різниця в рівнях споживання 2000 та 2017 рр. є істотною. За досліджуваній період ми бачимо, що споживання овочів зменшилося на 44,7 % та картоплі – на 56,3 %. Раціон харчування населення не відповідає вимогам. Якщо порівняти споживання овочів у 2017 р. з мінімальними нормами, то ми бачимо, що населення України навіть цю кількість овочів не споживає. Надто низьким є й значення по споживанню картоплі – це менше половини від потреби.

Такий рівень недоїдання щодо найважливіших структурних інгредієнтів повноцінного харчування – загроза здоров'ю населення.

В країні виробляється значно більше продуктів харчування, ніж споживається [4]. Проте виробництво продуктів харчування не забезпечує повністю потреб населення у продовольстві відповідно до науково – обґрунтованих норм. У достатній кількості виробляються й продукція рослинного походження, проте через низьку купівельну спроможність населення споживання знаходиться на рівні значно нижчому, ніж раціональна норма [5].

Виробництво та споживання овочів в Україні з розрахунку на одну особу розглянемо за допомогою рис. 1.

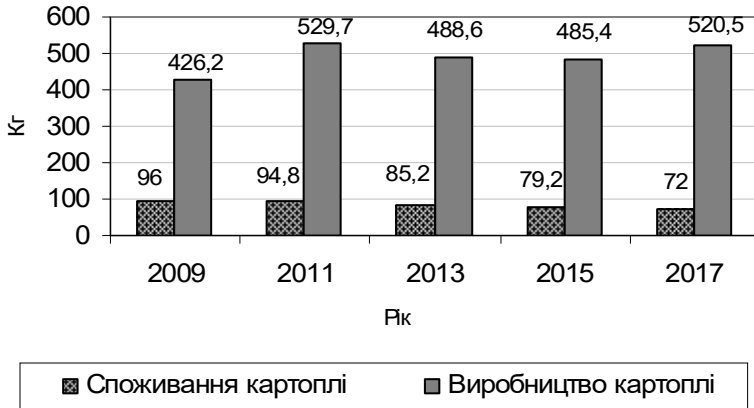
Рис. 1. Виробництво та споживання овочів в Україні з розрахунку на одну особу, кг*

*нобудовано за даними www.ukrstat.gov.ua

Негативна ситуація склалася у виробництві і споживанні овочів за досліджуваній період: споживання цієї продукції складало лише 1/2 та 1/3 від науково-обґрунтованої норми [6]. Різниця між виробництвом та споживанням характеризується також непродуктивним використанням продуктів харчування (на фуражні цілі) та наявність значних втрат.

З даних рис. 2 ми бачимо, що споживання картоплі складало лише 1/4 від науково-обґрунтованої норми. Різниця між виробництвом та споживанням характеризується також непродуктивним використанням продуктів харчування (на фуражні цілі) та наявність значних втрат.

Згідно офіційних статистичних даних за другий квартал 2017 р. одне домогосподарство витратило на продукти харчування 2844,81 грн на місяць, з яких 7,2 % на купівлю овочів та майже 2, 0% на картоплю. Станом на 2017 р. кількість домогосподарств в Україні становить 14986 тис. Середній розмір одного домогосподарства включає 2,58 особи.

Рис. 2. Виробництво та споживання картоплі в Україні з розрахунку на одну особу, кг*

*побудовано за даними www.ukrstat.gov.ua

Наведені дані демонструють поступове скорочення споживання населенням овочів та картоплі. Зі скороченням населення країни на 3,5 млн осіб, обсяг споживання овочів зменшилося на 32,7 %, картоплі – на 25,0%. Зниження рівня реальних доходів населення має прямий зв'язок з зростанням сукупних витрат на харчування [7].

У структурі посівів овочевих рослин у відкритому ґрунті в окремих категоріях сільськогосподарських підприємств України на помідори припадає 33,6 %, капусту – 17,4 %, цибулю на ріпку – 14,2 %, інші овочі – 13,7 %. У господарствах населення перевагу віддають помідорам – 17,4 %, капусті – 14,4 %, огіркам – 13,2 %, цибулі на ріпку – 12,6 %. Моркву і буряк столовий у сільськогосподарських підприємствах та господарствах населення вирощують на 6-8 % площі. Розвиток овочівництва у господарствах населення надалі йтиме у напрямі переважного вирощування овочів із групи інших культур на невеликих площах, проте в ширшому асортименті.

На зниження попиту на продукти овочівництва суттєво вплинули зниження реальних доходів населення, скорочення його чисельності, а також зростання платежів за послуги й інші необхідні витрати.

Динаміку цін на овочі та картоплю в Україні на протязі 2009-2017 років розглянемо за допомогою табл. 4.

Таблиця 4

Динаміка цін на овочі та картоплю, грн./кг*

Вид продукції	Рік					2017р. до 2009р. (± кг)
	2009	2011	2013	2015	2017	
Буряк	2,47	2,56	2,95	7,61	6,21	+3,74
Морква	2,81	2,81	3,47	10,19	7,42	+4,61
Цибуля	2,15	2,21	3,91	9,84	6,14	+3,99
Капуста	2,37	1,33	2,38	10,08	5,18	+2,81
Картопля	3,19	1,97	3,3	6,01	5,61	+2,42

*побудовано за даними www.ukrstat.gov.ua

З аналізу таблиці можна зробити висновок, що за період з 2009 р. по 2017 р. ціни на овочеву продукцію значно зросли, а саме: на буряк столовий збільшилася на 3,74 грн, на моркву – на 4,61 грн, на цибулю – на 3,99 грн, на капусту – на 2,81 грн, на картоплю – на 5,61 грн. ціна значною мірою впливає на рівень споживання продукції овочівництва.

У ринковій економіці проблема якості є найважливішим чинником підвищення рівня життя, економічної, соціальної й екологічної безпеки [8].

Якість продукції є складовою і наслідком якості роботи. В умовах сьогодення якість продукції формується під впливом таких важливих чинників: активне прагнення підприємств до оперативного використання досягнень науково-технічного прогресу; ретельне вивчення вимог внутрішнього і міжнародного ринків, а також потреб різноманітних категорій споживачів; інтенсивне використання творчого потенціалу персоналу через навчання, виховання, систематичне підвищення кваліфікації, різноманітну мотивацію матеріального та морального характеру.

Рівень якості овочів є серйозним питанням майже для всіх споживачів в Україні. На цей час виробники виготовляють та постачають продукцію, яка не може відповідати вимогам споживачів. Однак за відсутності високоякісної продукції у великій кількості вони змушені купувати менш якісну та менш привабливу продукцію. Постачання низькоякісної продукції частково пов'язане з відсутністю належного обладнання для сортування, миття та пакування овочів, частково – з відсутністю достатньої інформації та низькою обізнаністю виробників щодо стандартів якості.

Окрім застосування стандартів, які не змінювалися протягом останніх років в Україні, майже не передбачається контроль якості

овочів, які реалізуються на ринку свіжої продукції (наприклад, у супермаркетах чи на базарах). У Європейському Союзі контроль на ринку стосовно відповідності овочевої продукції стандартам якості здійснюється або органом влади або контрольною організацією, яка фінансується за рахунок виробників.

На український ринок потрапляє все більш і більш приваблива імпортна продукція, яка добре калібрована та упакована. Оскільки швидко зростаючі роздрібні мережі не можуть купувати якісну продукцію у місцевих виробників, вони дедалі частіше звертаються до продукції з-за кордону (солодкий перець – з Нідерландів, кавуни – з Іспанії).

Соціальна стабільність у суспільстві значною мірою визначається достатнім обсягом і раціональною структурою продовольчих ресурсів. Таким чином, формування і раціональне використання продовольчих ресурсів належить до найважливіших та найвпливовіших умов гарантування продовольчої безпеки країни.

Висновки: 1) овочеві культури займають особливе місце в продовольчому балансі, забезпечуючи організм людини корисними поживними речовинами; 2) значно зросло виробництво овочів – на 38,8 %, рівень урожайності також зріс на 39,5 %; 3) зросло виробництво овочів та картоплі з розрахунку на одну особу, а саме виробництво овочів збільшилося на 13,4 %, а виробництво картоплі – на 27,9 %, тобто попит на овочі повністю задовольняє внутрішнє виробництво; 4) споживання овочів зменшилося на 44,7 % та картоплі – на 56,3 %. Раціон харчування населення не відповідає вимогам. Якщо порівняти споживання овочів у 2017 р. з мінімальними нормами, то ми бачимо, що населення України навіть цю кількість овочів не споживає, надто низьким є й значення по споживанню картоплі – це менше половини від потреби; 5) за період з 2009 р. по 2017 р. ціни на овочеву продукцію значно зросли, а саме: на буряк столовий збільшилася на 3,74 грн, на моркву – на 4,61 грн, на цибулю – на 3,99 грн, на капусту – на 2,81 грн, на картоплю – на 5,61 грн. ціна значною мірою впливає на рівень споживання продукції овочівництва; 6) у ринковій економіці проблема якості є найважливішим чинником підвищення рівня життя, економічної, соціальної й екологічної безпеки; 7) рівень забезпечення продуктами харчування залежить не лише від рівня виробництва сільськогосподарської сировини, а й від рівня розвитку переробної ланки продовольчого комплексу, виробничої інфраструктури, їх збалансованості; 8) в країні надалі увага повинна бути зосереджена на: забезпеченні ефективного функціонування сільськогосподарської та

переробної галузі, на основі виробництва конкурентоспроможної продукції; запровадженні відповідної системи оцінки та контролю якості продукції; широкому використанні енергозберігаючих технологій у сільському господарстві; оптимізації площ посіву овочевих культур.

Література.

1. **Домбровська С.С.** Аналіз підходів до визначення сутності та цілей організаційно-економічного механізму суб'єктів підприємництва на ринку плодовоовочевої продукції України. *Економіка та управління підприємствами, регіонами і країнами в умовах ризиків*: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 27-28 листоп. 2014 р., м. Чернівці. Дніпропетровськ, 2014. С. 44-47.

2. **Жмайлов В.М.** Продовольчий ринок: сучасний стан та перспективи розвитку. *Наукові праці Полтавської державної аграрної академії*. 2013. Т. 2. С. 161-164.

3. **Логоша Р.В.** Трансформації ринку овочів в Україні. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2016. № 3. С. 55-66.

4. **Пугачов В.М.** Економічний механізм забезпечення продовольчої безпеки в умовах міжнародної інтеграції України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. економ. наук: спец. 08.00.03 «Економіка та управління національним господарством». Київ: НУХТ, 2015. 23 с.

5. Про затвердження наборів продуктів харчування, наборів непродовольчих товарів та наборів послуг для основних соціальних і демографічних груп населення: Постанова Кабінету міністрів України від 11 жовтня 2016 р. № 780. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/780-2016-%D0%BF/page>.

6. Динаміка цін (тарифів) на споживчому ринку. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2015/ct/mon_c/mon_c.htm.

7. Оперативна інформація про рівень середньозважених цін на основні види сільськогосподарської продукції та продукти її переробки. МінАПП. URL: <http://agro.ua.net/news/>.

8. **Лагодієнко В.В.** Продовольча безпека Причорноморського регіону: стан, тенденції, перспективи. *Economic and Food Security of Ukraine*, 2019, no. 6(3-4), С. 16-25. URL: <https://doi.org/10.15673/efs.v6i3-4.1282>

References.

1. **Dombrovska S.S.** (2014). Analiz pidkhdov do vyznachennia sutnosti ta tsilei orhanizatsiino-ekonomichnoho mekhanizmu subiektyv pidpriumnytstva na rynku plodoovochevoi produktsii Ukrainy [Analysis of approaches to determining the nature and goals of the organizational and economic mechanism of business entities in the market of fruit and vegetable products of Ukraine]. *Economics and Management of Enterprises, Regions and Countries in Risk*: Materials mizhnar. nauk.-prakt. conf., (27-28 lystop. 2014 r.) – Materials International. Research Practice Conf., (November 27-28. 2014). Chernihiv. Dnipropetrovsk, pp. 44-47 [in Ukrainian].

2. **Zhmailov V.M.** (2013). Prodovolchyi rynek: suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku [Food market: current state and prospects]. *Naukovi pratsi Poltavskoi derzhavnoi abramoi akademii – Scientific works of Poltava State Agrarian Academy*, Vol. 2, pp. 161-164 [in Ukrainian].

3. **Lohosha R.V.** (2016). Transformatsii rynku ovochiv v Ukraini [Transformations of the vegetable market in Ukraine]. *Ekonomika. Finansy. Menedzhment: aktualni pytannia nauky i praktyky – Economy. Finances. Management: topical issues of science and practice*, no. 3, pp. 55-66 [in Ukrainian].

4. **Puhachov V.M.** (2015). Ekonomichnyi mekhanizm zabezpechennia prodovolchoi bezpeky v umovakh mizhnarodnoi intehratsii Ukrainy [The economic mechanism of food security in the conditions of international integration of Ukraine]. *Abstract of the dissertation for a scientific degree of Candidate of Economic Sciences*. Kyiv: NUKhT, p. 23 [in Ukrainian].

5. Pro zatverdzhennia naboriv produktiv kharchuvannia, naboriv neprodovolchych tovariv ta naboriv posluh dlia osnovnykh sotsialnykh i demografichnykh hrup naselennia: Postanova Kabinetu ministriv Ukrainy vid 11 zhovtnia 2016 r. № 780 [n Approval of Food Sets, Sets of Non-Food Products and Sets of Services for the Major Social and Demographic Groups: Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine of October 11, 2016 No. 780]. *zakon2.rada.gov.ua*. Retrieved from: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/780-2016-%D0%BF/page> [in Ukrainian].

6. Dynamika tsin (taryfiv) na spozhyvchomu rynku [Dynamics of prices (tariffs) in the consumer market]. *www.ukrstat.gov.ua*. Retrieved from: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2015/ct/mon_c/mon_c.htm [in Ukrainian].

7. Operatyvna informatsiia pro riven serednozvazhenykh tsin na osnovni vydy silskohospodarskoi produktsii ta produkty yii pererobky. MinAPP [On-line information on the level of weighted average prices for basic agricultural products and products of their processing. MinApp]. *agroua.net*. Retrieved from: <http://news/> [in Ukrainian].

8. **Lagodiienko V.V.** (2019). Food security of the Black Sea region: status, trends, prospects [Food security of the Black Sea region: status, trends, prospects]. *Economic and Food Security of Ukraine*, no. 6(3-4), pp. 16-25. Retrieved from: <https://doi.org/10.15673/efs.v6i3-4.1282> [in Ukrainian].

Анотація.

Нестерчук Ю.А. Споживання населенням України продуктів харчування рослинного походження: стан і напрямки поліпшення.

Стратегічним пріоритетом соціального та економічного розвитку будь-якої держави є підвищення рівня її продовольчої безпеки на основі нарощування виробництва продуктів харчування, поліпшення їх якості та збалансованості за поживними елементами, а також доступність кожної людини до продовольчих ресурсам для забезпечення здорового харчування. Для України проблема продовольчої безпеки набуває особливої актуальності. Держава здатна забезпечити населенню економічну і продовольчу доступність до продуктів харчування, може проводити незалежну політику.

Формування ефективного розвитку ринку овочів на пряму залежить від економічної ситуації в країні. На місткість ринку овочів впливає ряд факторів, серед яких доцільно виділити рівень доходів населення, ціни на свіжі овочі і картопля, обсяги їх виробництва, питома вага імпорту овочів тощо. Зазначене вимагає додаткової більш глибокого опрацювання і визначення потенційно можливого рівня обсягів виробництва і споживання овочів.

Ключові слова: виробництво, споживання, продовольча безпека, домогосподарство, попит, пропозиція, рослинництво, овочівництво, ціни.

Аннотация.

Нестерчук Ю.А. Потребление населением Украины продуктов питания растительного происхождения: состояние и направления улучшения.

Стратегическим приоритетом социального и экономического развития любого государства является повышение уровня ее продовольственной безопасности на основе наращивания производства продуктов питания, улучшения их качества и сбалансированности по питательным элементам, а также доступность каждого человека к продовольственным ресурсам для обеспечения здорового питания. Для Украины проблема продовольственной безопасности приобретает особую актуальность. Государство способно обеспечить населению экономическую и продовольственную доступность к продуктам питания, может проводить независимую политику.

Формирование эффективного развития рынка овощей на прямую зависит от экономической ситуации в стране. На емкость рынка овощей влияет ряд факторов, среди которых целесообразно выделить уровень доходов населения, цены на свежие овощи и картофель, объемы их производства, удельный вес импорта овощей и тому подобное. Указанное требует дополнительной более глубокой проработки и определения потенциально возможного уровня объемов производства и потребления овощей.

Ключевые слова: производство, потребление, продовольственная безопасность, домохозяйство, спрос, предложение, растениеводство, овощеводство, цены.

Abstract.

Nesterchuk Yu.O. Consumption of food products of plant origin by the population of Ukraine: state and directions of improvement.

The strategic priority of social and economic development of any state is to increase the level of its food security by increasing food production, improving their quality and balance of nutrients, as well as the availability of food resources for everyone to ensure a healthy diet. For Ukraine, the problem of food security is particularly relevant. After all, the state is able to provide the population with economic and food access to food, can conduct an independent policy.

The formation of effective development of the vegetable market directly depends on the economic situation in the country. The capacity of the vegetable market is affected by a number of factors, among which it is advisable to highlight the level of income of the population, the prices of fresh vegetables and potatoes, their production volumes, the share of imports of vegetables, and so on. This requires additional more in-depth study and determination of the potential level of production and consumption of vegetables.

Key words: production, consumption, food security, household, demand, supply, crop, vegetable growing, prices.